

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu hetilap.

Megjelenik minden vasárnapon.

(Egyes száma ára 10 kr.)

Kiadó-tulajdonosok: Lukács Ödön és Vitéz Mihály.

Előfizetési árak:

Egész évre ..... 4 frt.
Fél évre ..... 2 frt.
Negyed évre ..... 1 frt.

Szerkesztői iroda és kiadói hivatal —
hová a lap szerkesztésére (nyiregyházi) —
druhácsk, úgy szinte a hírlapok és
mindent feloldozókat küldönek
a helybeli rev. lelkésznek.

Bérmunkásoknak csak lemondunk
hól fogadtunk el.
A közíratok nem adóznak vissza.

Küldő-hivatal:
Minden pénzküldeményt egy előfizetési, mint hirdetés díjak:
Vitéz Mihály penztárnokhoz
Kecskeméti (post. helyben) intézkedik.

Hirdetési díjak:

Minden 4 hasábos polttör egy soros hirdetésért 5 kr., több sorosnál 4 kr.
Továbbolva hirdetések szilárdítalkatás, Andrásházi filitőlők aat esz-közöltő.

Minden egyes beiktatás után kiutár-
litások 20 kr.

A nyílt-térben minden három hasábos
garmond-sor díja 20 kr.

Az előfizetők, a hirdetések meg-
szabásánál, 20/-nyi kedvezmény-
ben részesülnek.

Előfizetési felhívás

„SZABOLCS”
1875-ki utolsó évfolyamára.

Figyelmzvetjük s kérjük t. olvasóinkat előfizetéseik megújítására s hátrányaik beküldésére!
Előfizetési feltételeink a lap homlokán olvashatók!

Előfizetési díjak Kecskemézi Vitéz Mihály penztárnokhoz küldendők.
Tisztelettel, Nyiregyháza, okt. hó 25. 1875.

A szerkesztőség.

A hivataloskodásról hivatalnoknak.

Montesquieu szerint a megélhetésnek három n.ója van: a munka, koldulás és lopás. Jellemzi okvetlenül korunkat, hogy ez igazság a mindennapi életből van kivéve, habár nem mindig munka is az a mit korunk annak tart és igen gyakran kerék elhatározni, nem koldulás, sőt lopás-e, mit tisztességes keresetnek tartanak az emberek. Legalább a mi penészes társadalmi és közgazdasági viszonyaink között hajszálhasogatásig lehetne felállítani a különbséget munka, koldulás és a miről Montesquieu nem emlékszik meg, a hivatalviselés, vagy hogy a szokásos kitéléről se feledkezem meg, a hivatalvadászat között.

Mert amny tény, hogy hazánk ma a válság ama legszűkös fokára jutott, midn a hivataloskodás, mint egyetlen kenyérkereseti mód, az összes intelligencia által vadászattárgyát képezi. Ez szállítja le becset a hivatalviselésnek; ez okozza, hogy a közvélemény másik része, mely nem hivataloskodik, a hivatalban nem a munkát, hanem vagy a koldulást, vagy a lopást szemeli.

Készakarva állítottam ily mereven

fel a közönségben hullámzó gondolkozást. De korán sem azért, mintha becsmerélni akarnám a szellemi munka értékét, ha azt az állami szolgálatban értékesítik; legkevésbé azért, mintha hízelegni akarnék azon meggyőződésnek, hogy a sok hivatal felállításában látja bajaink minden forrását. Ez nem az én pártom nézete, ez a kormánypárt botrányköve.

Könnyű volna kijelentenen, ha e lap a politikai fejtegetések számára nyitva állana, hogy ép ama párt irányával nem tér össze e felületes vád, melyhez én tartozom. Melyekben fektésznek és egészen más természetűek a mi kétségbejelítő keserves pénzügyi és közgazdasági bajainknak gyökerei, hogyssem kizárólag és egyedül a hivatalok felállításában állítsunk fel a bünbaktot. Mert hisz ez esetben néhány hivatal eltörlése által, mint ez most a törvényszékek redukciója által történik, eleje volna véve egyszersmindkorra a bajnak. Holott nemcsak hogy mostan eleje nincs véve, de épen ellenkezőleg elmergesíti a bajt, mert növeli a proletariátust, nyomorba silyesztve a családokat, társadalmi katasztrópháknak teszi ki az országot.

Egészségesebb körülmények között semmi veszélyrel sem jár a hivatalok অপasztása. Jefferson Amerikában csaknem felét bocsátá el a hivatalnokoknak és mégsem volt baj, mert volt keresetforrás. Nálunk meg lesz baj, mert nincs keresetforrás. Itt a kulcsa összes társadalmi és politikai életünk visszasságának.

Nincs keresetforrás, ez szűli a hivatalvadászatot; nincs keresetforrás, ez teszi oly végtetszerülve el a elbocsátott hivatalnokok és az iskolából kikérült értelmiség helyzetét. Hiába utasítjátok ifjainkat: legyeket iparosok, kereskedők, gazdák. Bukott gazdaságban gazdának lenni, az iparnak nevezett koldustarisznyát cizpelni, a kereskedésnek nevezett szatocszkodás és bázalásban a szegény gyúritás sz dóni szerepét játszani, senkinek sem kerekedhetik jórával érke. Hivatal, az egyetlen megélhetési mód, mintán utóvégre is, azért pár frt kijár pontosan, míg az iparos, kereskedő és gazda azt sem

tudja, megél-e máról holnapra. Hasztalan harcolunk tehát azon tonák társadalmi irány ellen, mely ma a hivatalvadászat felé tereli legderékabb embereinket. Mindaddig nem lesz segítve e bajom, míg közgazdasági állapotunkat teljesen önállóvá nem tessük és önálló vámtérleten önálló és többoldalú keresetforrást nem nyitunk a munkának és intelligentiának. Csak egy gyökeresen új közgazdasági politika mentheti meg Magyarországot a szellemi proletariátus által megteremtendő katasztróphától. Csak ily politika teheti lehetővé, hogy az államélet tényezői, melyeket a nép romlásáért és nagy foku teherviseléséért megvet és átkoz, állásukban több tisztelettel fognak kivivni. A hivatalnoki tekintélyhez ugyanis kettő szükséges: függetlenebb társadalmi állás, kedvezőbb anyagi helyzet. A mostani viszonyok között egyik sincs meg. A hivatalnok nem egyéb a váltakozó kormányok páriájánál. Egy szolgál, ki hivatalvadászó társával minden rendszer szavazatával kénytelen támogatnia. Anyagi helyzetében a hivatalnok egy a cifranomoruság minden büntetésével sulytott koldusur, kit megszán az ügyesebb napzsámós. És mégis a hivatalnok anyagi nyomora meg szolgasága között oly összefüggés van, mint az ok és okozat között. Támogatja a rendszert, mert ráparancsolják; e támogatás által aztán szépekének maga tesz legűbtebbt arra, hogy a legjobb esetben koldus államnak koldus szolgálja, vagy rosszabb esetben, egy pénzügyileg bukó félben levő ország által kirugott társadalmi nyomorult legyen belőle, ki jelen közgazdasági helyzetünkben nem tud majd kenyérhez jutni, még ha törvényszéki ülnek volt is.

Igy látom én a jelen Magyarországot képet.

Ennyi feleletül egy hivatalnoknak, ki Nyiregyházáról bizalmas soravaival megírták. E képbem feltalálja kulecsát annak, valjón van-e kilátás, hogy a jelen rendszeren belül valaha a hivatalnok tekintélyesebb állást foglalhat el akár szellemileg, akár anyagilag. Nekem meggyőződésesem, hogy soha. Mellettem szól a tapasztalat: a hivatalok redukciója, meg 10 millió de-

ficit, melyre a 8 millió adófelemelésen kívül nincs fedezet.

E tapasztalatban rejlik viszont a tanuság, hogy a hivataloskodást tekintélyesebb társadalmi állású csak ama irány segélyével lehet, mely az országot gyökeres közgazdasági politika által jöléthez juttatja. Gazdag országnak lehetnek egyedül gazdag polgárai, mert egyedül gazdag országban lehet jövedelmező és jól fizetett minden keresetforrás.

Verhovay Gyula.

KÖZÜCSYÉK.

Törökországi levelek.
Társadalmi tanulmányok a magyar életből.
Madzsar Ben Mohamed kedves barátomnak
Stambulban.
(Folytatás.)

Ha Jussuf mellé állott, hogy fejlődését megigazítsa, csak melléig érte, de lábsék segedelmével legalább elírte fejtegetéit. En a civilizációs nagyságát még gondolatban sem tudom betekünni.

Bezzeg megbüntetett engem Allah, a miért Jussuf — kilevés háreme titkát — ki-gyonyoltam. Még most is előttem áll, mint görűdült könnye fekete kájéjába. Szegény Jussuf. Mióta tölelek eljöttem „megegytesed-tem.” Tajza vagyok vagy hat-hét egyletnek, p. o. népnevelési-, dalárda-, gazdasági-, tűzoltó-, egyesületeknek. Azt himéd talán, ennyi egyesületeknek tagja levén, a tulterhelt munkával megölöm magamat? Hm! nem azért lesz az ember egyleti tag, hogy dolgozzék; sőt ellenkezőleg, hogy az ember a munkától magát megkiméje.

Ebben az országban, hol senki nem akar, senki nem teszen, hogy az ember mégis honfiumi teendőit végezni látszassék, minden ember egyleti tag lesz, hogy más ember akarjon és tegyen egylette.

Ha aztán az összes tagok akarata és tevékenysége elérte a vizális ó fokát, akkor minden ember száraz lábál a körovására menekülni igyekszik, mossa magát, az eredmény csekély volta miatt; a felelősség, a szegény, az összesre s nem az egyes tagokra esik. Így mint a török példabeszéd mondja: „meg-osztozunk a gémen”.

Az egyik elvezsi a szárnyaiban lévő széles tollakat, a másik, harmadik a farkában lévő kondor tollait, így felekesíti magát mindenki gyönyörű gémmé tollakkal; de osztatlan állapotban megmarad a hátsó fele, a mi a

TÁRCZA.

Egy család története.

(Regényes korrajz.)

II-ik kötet.

III. Réz.

A dicsőség tetőpontján.

(Folytatás.)

A két nő pedig nem ért rá egymást gyűlölni! Jó barátok lettek egy közös gondolatban, jó barátok: annak a harmadiknak életért!

A találkozás pillanatában pedig megmérték egymást egy hirtelen odavetett oldalpillantással, de aztán egymás nyakába borultak, s összecsókolták egymást.

Edének volt a legkellemetlenebb helyzete! Fájt neki, mélyen fájt, hogy Boriskát megcsalta; de mikor olyan szeretetreméltó, oly bájos lény volt Cizcelke is! S különösen betegsége alatt, mily önfeloldozó, mily isteni türelem és önuralomkódás mutatkozott minden tetteiben! Lehetne-e őt nem szeretni? Majd Boriska képe tűnt fel, az a gyermeki kor, az a bújós, delibábos vidéknek tetsző semmisség! melyben azért oly sok minden terem! Azok a gyermekes önfeléd pillanatok, midn egy elejtett szó, egy önkéntelen mozdulat, vagy tekintet egészen felfedi a szívnék rejtett titkait, hol szerelem van, anélkül, hogy szá-

vakban nyilatkoznék az, mint a hogy megvan a bimbóban a virág, a tavaszban a gyümölcs! És mit tegyen most? Melyiket szersesse hát? Oh miért nem lehet szeretni mind a kettőt? ... És miért ne lehetne? O szeretni fogja igazán mind a kettőt oda fenn! S a szavakra nedvesnek érezte szemeit.

Másnap már oly hűsleges jó barátok lettek együtt Cizcelke és Boriska, mintha együtt nőtték volna fel. — Tudták egymás titkait, tudták, hogy mindketten szeretik Edét, most már az a kérdés, hogy Ede melyiket szereti igazán. Dehiszen azt majd meg fogják tudni, ha Ede meggyógyul, egyik leend majd boldog, a másik majd le fog mondani kettőnek boldogságáért! ... Hátha nem leend az egyik sem?!

Mindketten ott ülnek Edének ágya előtt, ki most a szokottnál nyugtalanabban! Arczán lázas pir szemlélhető, az édesanya ismeri már azt! Kihajol az ablakon és könyöközik.

Künt kados oszi idő van, a fák levelei sárgulva hullanak alá!

Cizcelke az utazás éleményéről beszél, bájlatka, enyhé vidékekről, hol soha sincs tél, hol a fűge és narancsak, a csodaszép növényzet, minden de minden életet lehel.

— Boriska is jönni fog velünk lássa kedves Ede, mily jól fogunk ott mulatni, s mily egészségesen térünk majd haza!

— És az a kedves gyermek mind de mind hitte ezt! Ha tudta volna, ha ismerté volna a jövőt!

Majd Boriska is megszólalt:
— Jövő nyáron majd mily kellemes mulatságokat fogunk csinálni együtt! Cizcelke zongorázik, én danolok, te pedig Ede majd hege-

dülz, (perte voltak! A gyermekoknak kedves szabaddala ez!)

Ede pedig minderre nem szólt semmit, csak mosolygott túlvilágilag, átszemlölve.

— Anyám! szóalt meg, — jöjjön közelebb!

— Mily jó anyám, hogy ön is itt van! Mily boldogok érzem magamat, hogy itt vannak mellettem. Csak még kedves apám és testvéreim hiányzanak! ...

— Ok is itt lesznek holnap reggel kedves fiam!

— Lássák csak! szóalt meg Ede, — mily bohókás kedvem jött most, — mesélni akarok!

— Halljuk! Halljuk! monák a leányok, jóra magyaráztán a beteg vidám kedélyét.

— Egy igen kedves barátom van nekem, úgy szeretem őt, mint tulajdon magamat. Ez a barátom beteg, nagyon beteg. Már csak félig van ezen a világban, pedig oly kedves lenyék marasztják, ő még sem maradhat, neki menni kell! — Szíve két angyal birtokában van, mind a kettőt egyformán szereti, és fogja meg a sírud tal is. Ezen felül szereti nagyon szüleit és testvérét is. Mindkét angyaltól van egy drága feljethetetlen emléke! Végrendelete az, hogy e két emléket tegyék hozzá a koporsóba! És még valamit, a mit oly nagyon szeretett! Ezt még kedves barátját!

Most előkérte hegedűjét, lebontott annak nyakáról egy díszes szalagot, Boriska oda azt! Aztán előkeresztet kebléből egy száradt virágcsokrot, Cizcelke felismerte, ugyan az volt az, melyet a zeneestélyen Edének átnyújtott, szépen és csendesen rákötötte a virágcsokorra a szalagot, aztután megcsókolta mind-

a kettőt! Most előkérte a hegedűjét, elhuttott azon egy szivhátót dalt, aztán megcsókolta azt a szárazfát is! Aztán odahivta édesanyját közelebb, átkulcsolta nyakát lázasan, hosszú, hosszú csókot nyomott ajakára! ...

E jelenet alatt a leányok szemékből megéredt a könnyű, csak az a keményszívű anya tudta ezt a jelenetet megállani egyetlen köny nélkül; — pedig csak ő tudta, hogy mit érzett.

Ede kimerülten hanyatlott párnájára, s néhány percig szóltan maradt, behunyt pilláiról könyök gördültek alá.

Aztán tisztá, reszketés nélküli hangon megszólalt:

— Most kedves hű barátomom, engedjék eladni, hanem először kívánjanak nekem szép álmokat! azzal odanyújtá két kezét a két szép leányok, s azokat a jó kezeket oly forrón csókolta meg.

Most édesanyját hívta magához, egy csókot küldött apjának, egyet-egyét testvéreinek.

Aztán kérte édesanyját, hogy legyenek csendesen, mert egy kicsi aludni akar! Egy kissé? talán örökre?!

Eközben bötötedett. Az ablak mellett asztalon meggyűtték a gyertyák, s leülték oda a leányok Ede anyjával együtt, s beszéltek susogva, lassan, hogy ne zavarájk a beteg álmait! Ő felőle ugyan már akar ágyuzhatk volna! A nőt befordult, azonnal elaludt örökre!

Egy óra múlva Cizcelke nem nyugodhatott tovább, oda ment ágyához, nézte, nézt

gémnél nagyon tisztán rész — közös tulajdonul, No de osztatlan állapotban közös erővel, könyvebben elvisehető a szegény, mintha egyes emberre külön nehezedik.

Ha a munka s teni való nem ég is kezeink közt; ha a közióra, nem sok hasznat hajtunk is; s ha általában mint egyleti tagok, hegyeket nem mozgatunk is helyeikből; még is van ebben az egyletességben némi inger, s gyönyörűsége, mi foképen a gyűlésnek alkalmas mutatók.

Ha a gyűlések pár óráig kibeszélgettek magukat, hogy a közügyek mint lennének legjobb állapotban, következnek a közélet, az egyleti tagok tevékenységének kiváló ideje.

Erdő egy híres római költő, már pár ezer év előtt megírta híres odáját: „nunc este bibendum” Ekkor az élők felkösztözi az alélnököt, ez a jegyző, sorban mindenik tag a másikat; megdicsérik egymást, jól reá rakják egymásra Allahnak minden áldását, s életük erkölcsi annyira, hogy az utoló tagnak az önkévalóságából alig jut pár év, s mikor az áldások ózóna alatt a tagok már alig járnak tudnak a gyűlés „re bene gesta” befojeztik.

A fent említett egyleteken kívül, az újabb időben tagja lettem én az „életmentési egyletek” is.

A postylásnyeg kezembe nyomott egy lapot, melynek címe: „Életmentési és egészségügyi közokmány”. Országos életmentési és egészségügyi, emberbaráti és életfenntartási egyleti tagok; s mint ilyen, köteles vagyok a veszályban forgo emberiségnek élet megmentésére eszközököt gondoskodni.

Most már ennyi egyleti tag levén, czimem igen hosszú, a munka meg nyúlarkányi. A czim és hivatal patenat ad a helyére.

Ha én már most czimemet kitrom, különösen a nagy és ümeplyési czimemet, melyet akkor használtak, ha a világga hatni akarok, czimem egy betűt sem enged a napja, a chinali eszáró ó felsége czimem.

Egy détrevaló, gyakorlati s józan felfogású s mondjuk ki, okos ember előtt a czim nem sokat ér; de egy esetlen és tohetetlen ember részére, mindég szükséges az, mivel a nélkül úgy nem sokat nyom a latban. Egy szükséges pótlék, mint a púpos, sánta, kancsal nő részére, ha férjhez akar menni, a „hangzatos” és csevegő” szepítő fastromok. Mint szinte tímpad a czim oly emberek előtt is, kik az embert a külsőségben keresik, a belső emberi bérnél nem vagy fogalmalm bírnak.

Néha a czim pláne gunnyá alakul; egy embert főtisztelettől, tekintetes, nagyságos, méltóságos czimmel nevezni, kinek életbolcséssége nagyságtalan és méltóságtalan.

Hogy tehát én, a magyarokról, hol a czim minden, az ember csak pótlék, a törökök iránt respectus szerzek, s hogy meggyőzőem őket a török-magyar természet azonosságáról s atyafiságról, s elösmérik; ime e török, a mi testünköl való test, a mi csontunköl való csont, én is felvettem a magyar szokásokat, megtartván az intést: „ha Rómában élsz, élj római szokás szerint.” Ennek folytán, heréltétemek meghyattam, ha enlit, mindig így emlitens: a „mi nagyságos urunk”. Még ez a többes szám is hangzatosabb, mint az egyes szám. Többet mutat, Szobasepémnek szakácsnőnek, governmentának; herémetek kulcsárnak, kertésznek, száfnak; gazdának, tisztartónak, titkoknak; két rossz gebémek equipágnak neveztem a bámuló világ előtt; mely előtt az üres széllabda komoly dolognak tekintetik.

Igy kell mutatni s magyot játszani az embernek, mint a köznép monja: tarsid magad mint az üres zsák.

En tehát most „életmentési” s több egyletek tagja vagyok, ez által jogom lett a „civilizált” melléknyvre. Hanem, hogy a „Dr.”

sokáig azt a nyugodt esöndes halvány arcot, aztán csendesen megfogta kezét, hogy fel ne ebrészze, hideg volt az már, mint a jég! . . . Cziczekle sikoltva roskadt a halottra s csókkal halmozta el a megfagyott ajkakat, most már szabad volt! . . . Oda rohantak az anya és Boriska is, s most hárman siratták a tavasznak letört virágát! Melyeknek könyve volt legizagabab! Mind a háromé egyforma: kinos, tépő, fájdalmas könyvek!

Most értették meg a mesének jelentőségét!

Másnap megérkeztek a szülők s testvérek is Edéjök — ravatalához!

Aztán bezárták szépen koporsójába a mellekivel, hegedűjével együtt, s elmentette Cziczekle kertjökbe a legszebb helyre, egy dombra, hol a ritka levelű platánfákat jazmín és jávorokroks szegélyezik.

Boriska pár nap múlva bánatában typhusba esett és meghalt! Cziczekle pedig egész életén keresztül tudott érte szvenndni, soha se ment férjhez. A sírfölő remek oszlopot csináltatott canarai márványból, mely egy tört szobrot ábrázolt, közepén egy lant, alatta e felírás: **A művészetnek, a lángesznek és a szerelemnek.** E lakot nem hagyta el soha, végrendeletében meghagyta, hogy Edé mellé temessék! . . .

Sokkal bánatosabban zengett aztán ott a csalágy!

Egy hivatott művészek sírja felett meg a természet is gyszalóni lészik.

rangot, a vele járó köcsög kalappal, tűcsökek elverhetem-e? a felöl kétségbe vagyok esve. . .

Az életmentés szép és nemes feladat. Ember vagyok, emberileg élek érezem; honfi vagyok, honföhdöl méltólag kell cselekednem, ha sem ember, sem honfi nem tudok, vagy nem akarok lenni, akkor is mint állattal parancsol társas állati lételeme, hogy védelemem s oltalmazmam a társaságombeli többi tagokat. Segélyt vinni a szenvedő társasági tagok részére, minden társasági tagnak kötelessége.

Ki azt monja: én magammal elég vagyok, tehát magammal ciek, magam téved. Az ilyen nem ember, nem honfi, sőt nem is társas léta állat; egy polyp, mely azért keresi fel a többi állatokat, hogy azoknak nedvét kiszivja.

Kevés számból álló népnek, mint a magyar, mely nem is szapora faj, s ha több gyermeke van, már lamentálni: „hogynak azok megélni” három, négy gyermeket már isten ostorának tekint, mintha Allah nem adott volna mindenkinek két kezét és két lábát az életre; mely az élelmes és ruganyos természetű héber fajtól, mely közte uri módón él s a gyermekeket áldásnak tekinti, tanulni nem akar; melynél gondatlan életmód s természeti könynyelmőség miatt a halandóság felelte nagy; melynek a létéről harciban, nemcsak a természeti elemekkel, hanem saját élet és gondolkodás módjának rossz következményeivel is harcolni kell; ha élni akar: a létezés törvényeit, ha nem emberiség érzéssel, ha nem honfíu kötelezettségből. — melyek minden esetre az emberhez illobb fogalmak — de legalább a társult állatok természeti ösztönből, teljesíteni, s a tagok életmentéséről gondoskodni, kötelessége. Minden körülmény, dörög hangja káltya felükbe: „Magyar! alakíts életmentő egyleteket.”

A társult állatoknál szemléljük, hogy az élet fenntartási ösztön felelte nagy mértékben búrnek. Örökét, felügyelőket bíznak meg, melyeknek a társaság biztonsgára felett örködni kötelességük. A veszály idején, az erősebb, az ügyesebb a gyengébbet élte feláldozásával s védelmére, s annak segélyt vinni igyekeznek; mivel érzik, hogy a társulás elvénel fogva, egyik tagnak veszály, veszálye a másik tagnak is. A létögnáml fogva tehát, az embernek, ki nemcsak az állatok önfenntartási ösztönéből, hanem észsel is tartozik bírn, nem szabad, hogy ugyan egy időben egyszerre elvesztse állati ösztönét s emberi esztét, a társaság fenntartásával s életmentésével ne gondoljon; mivel őt, ugy az emberi esztét, mint az állati ösztön, a társaság iránt, melynek tagja, védelemre hívja fel. — Az életmentés természeti törvény.

Az idő, ez a kettős arcu Janus. — ki a magyar urak szokása szerint több hivatali viselt egyszerűen, azzal a különbséggel, hogy jobban betölti azokat, — mint vén siráso sirdögöl alá hajtolja nem csak az embereket, hanem a veük egyttél elavult eszközeit is, s az újabb korral, új embereket, új eszközeit költ életre.

Igy változtatta meg az idő lelke, az ó világának a közös társaság iránti polgári kötelességét magában foglaló eme szabályát: „Szép és dícső polgári érné a hazáért meghalni” eképen: „Szép és dícső polgári érné a hazáért meghalni, ha szükség parancsolja; de az ideig míg élsz, legfőbb polgári érné, élni a hazáért.”

(Folyt. köv.)

IV. RESZ.

Egy ember a ki nem tud tovább élni! Egy másik a ki nem tud meghalni!

Pünköszt királyság volt az! . . . Esthajnalnyén, mely oly dícsősen ragyog fel, hogy aztán sötét éj következik reá!

Ebredség egy nyomasztó álomból? Vagy talán feltámadás a halálból? Vagy aféle derült napja egy nemzetnek, mint a mimó némely haldoklót környezet meg, kevéssel halála előtt? . . .

„Kárpátoktól Adriáig” felzendült az ébredés zaj!

Ósi alkotmányát visszanyerte a nemzet! Az ország szírián kövérre hizott s honnaitól megtisztult az ország! Hazának vették át a hivatalokat.

Elúnt a frakk és figaró, visszatért a nemzet viaselt, melynek dícsőítésére költök pengetők lantjaikat, az általuk szerzett hazafias dalokat és költeményeket zengete a gyermek, szavaltá egymásnak a lelkes ifjuság!

A magyar dívatot még Párisban is viselték! — Sarkantyú hordták itt-ott még a lelkitáryak is!

Ha megtámadták őket a czenteskedők, kész volt rá a felelet!

„Kinek lában sarkantyú peng,

Árról tudod, hogy az nem czenk! sat.

Nem hallottál idegen szót e hazában, magyarnak vallotta magát a rács és oláh, a tót és zsidó! Atilla és magyarnadrág művészig kiteremtette fejszát a délcegg termeten! A hölgyek pártát, magyar vállat, köcsögcsalmát és ponyvák félvára vetett ment viselték!

Nyírfalombok.

XXI.

(A regészek nagy panasza. Van is okuk reá. Harex és haboru — kalanszók Sektünk szegény fejökön, legalább részben: A mi jagerészek. Az első nyilvas fatuma. Uracsomunk kalandjai. A szerencsés vadász.)

A szenvedélyes regészek egyre zúdulnak, de söt kemény vádakat is emelnek az ösők ellen, kik ellenyagolták a mult idők emlekeit és a kor eseményeit füztesen fel nem jeyezték. — hogyné! hiszen mennyit feltek most fejeket törniök, mi a hajdankor elronyogott, elhalványult kéziratt csak nagyjából is kibéteztük, meennyi tintát kelt elpazarolniok (az időt nem is említyük, az nálunk nem pénz) meg kideríthetik, hogy a mit A. állit a „denzumogerek” felöl, abból egy betűt sem igaz. . . hogy az a kodාරar, melyet egy praktikus oláh atyai roszadoko istállója erősítésére falazott be, voltaképen nem római fogadalmi tábla, hanem a híres dák fejedeleme Decebál fiának falli ábejeje . . . hogy az a csont, melyet sokan a kivesszt pülosaurus egyik csontjának képzelnék, tulajdonképen valami árvárvármegy napzamos földi maradványa (most is érzik rajta a krupplipillák szága!) . . . és azok a magaslatok az alföldi síkságon, melyeket némelyek Kurgáhnalmok tartanak, nem egyekbe, mint ösöknél által a végett emelt dombok, hogy azokról az ör könyven és bizonyan megörizhessék fajunk azon keletre hontól gömbölyölt ízeles csemegeit, melyek nálunk most is jelentékeny szerepet játszanak s ugy népies mint növénytani nyelven dunyének nevezteknék.

Nem akarva magukat kitenni utódnak előtt a fentebbi súlyos vádnak, sietnek ezenel emlékeztetben hagyni a már-már végenyészethez közlelő vadászkompiák eleményeit és hadi dícsőségét. — Kikerjük azonban előre azt a balvéleményt, mintha mi saját érekünkben és öndicsőségünk czéjéből beszélünk. — oh nem mert ime törélemesen bevaljuk, hogy mindössze is kétszer volt löfögy vezünkben, először egy libucot akartunk lepuffasztani, azonban a lökupakat feltelemi elmulasztottuk feledékenységéből . . . és másodszor Kassánál Sch. tábornokot akartuk elcsipni mint nemzetörök, hanem persze nem engedett magához közél menni, de söt ugy ránk riasztott a nagy puskáival és lisztesszákival — (chevauxlegers) hogy némely részünk a györi isurgének példájaként, meg sem állott hazáig, s így sem itt sem amott nem arthatunk baberokát. És ezen őszinte vallomásunk szolgáljon bizonyítéku, hogy előadásunkban kifogástalanul a tárgyilagosságot követjük.

Hogy is kezdte urambátyám a vadászpályát? Hjjah! derék volt az. Egyik furlangos szomszédja hozzá meg volt a sietésge, fülebe szeg, hogy hály kertjében a luczerna közt egy nagy nyul buzta meg magát és ha a kerítés ez s ez pontjához szép csöndesen oda lopezkodik, alig letjesz töle husz-harmincz lépésnyire s bizonyan leszóhatja azt az infamis kerítésnek, mely gyümölcsözöt a mult téien is meghántotta. Nosza urambátyám sem rest, kapja a töltött kőkögyűvet, hasmaszt oda eszeszik a jelzett helyre, kéjes szivdobogással felfedezi a nyul hegyes füleit, czéloz, puffant, hah! a lövés bizonyosan talált, mert a fenevat meg sem mozczott, valószínűleg azonnal szörnyet került, ha ha ha! milyen felésleges peszénye került estére az asztalra . . . az ám, csakogy egy grammnyi hús sines, mert urambátyám egy szalmavál kitömött nyulbúrt sebzett meg halálisan, melyet az állok szomszéd helyezett el a luczernában. Csak aztán legalább a tragikomédia végre, persze felhívás folytán egybesereglett gentlemanek ne kacagtak volna oly renetegül a kudarcz felett, s vadászok!

A szívek ismét megnyíltak egymásíránt! Rég elvonult, elcsüggedt, világ gyűlölvöló lett urak tarták fel kapukait ismét s kezdettek nyílt házt tartani! . . . Nem kellett többé félni a titkos kémektől és feladóktól.

Mindenki édes reményvel tekintett a jövőbe! Hiszen nem is ok nélkül, anyni kinos szvenedés és halálverködésen keresztül ment hazánaknák joga volt e reményhez, joga e remények valóslásához.

Oh mily szép, mily magasztos idő volt az! . . . Kár, hogy hamarabb eltűnt, mint egy boldog álom!

Ez általános örömmel senki nem engedte át nagyobb odaadással znyve és lelke teljeségét, mint tiszteletes Toray uram. Minden hazai lapot saját költségnél járatott az országgyűlési beszédekkel lelki gyönyörűséggel olvasá! Leike egész hévvel Telesi felé hajlott! Deák Ferencznek csak tudományát becsülte; előtte Telesi László volt a három próbás magyar.

E két nagy név körül csoportosult akkor az egész ország. A „felirati” és a „határozati” pártok vitái örökké emlékeztettek maradrának; elébbinek élén Deák Ferencz, utóbbiak élén Telesi László állott.

Mennyi reményvel, mennyi lelkesültséggel és kegyelettel csügöttek e két férfin akkor a haza jobbjai! . . . Két messzire ragyogó, világító torony! . . . Mily jó volt rájöket tekinteni a sok ideig gyszába borult nemzet szemének, midőn a remény virágait látta felszajadni ismét e vészpartolt földön!

Remény és lelkesültség szöllője ébresztette a szívetek! Ugy tetszett, mintha a 48-iki nagy napok folytatása következnek! Szabadszó

szólásaként fel ne vágták volna szegény urambátyám, ki a képzelt szíer miatt nagy örömebben kiköttyantotta balgán, hogy életében most lölt nyulat először. . .

Uracsomúsnk hatalmas jágernek tartja magát. — híres is jó karban tartott vadászkézletereil, no meg arról, hogy ő és néhány társa a szunyonye partnyé szelid ludjait, a mint a tóban egész bátorsággal uszátkalt, vadludnak kanonizáltak s közülök vagy négyet szencsülésen ledülptázták. — a nagy bravour előtt jól beszédtek valami torokrászopolyó kolompérümből. — Az is rajta történt, hogy a téhénrőpaföldön egy derék nyul lött, azonban a helybeli vadászyur hivatalosan és hitelsen konstatálta a megejtett szemle folytán, hogy a nyul egyetlen egy gobecset sem kapott, hanem a lövés egy rendkívül terjedelmese fejtelt répat talált, a répat földöntözte és a répa rőtötte agyon az árnyában békén szendergo nyulat s felvéte de meg nem evedye, hogy nem ütötte agyon, ez esztében is a hirtelen felirasztott s valószínűleg szivtáglóásban szenvedő nyul szélhűsöt kapott, s ezírt vejt bucsut a világot!

No már komán uram nem ily gyenge legény a Nimród lovagias művésztében. — Láton egyszer — ugymond — hogy egy társaitól elbolonygott szelid gunárt ugyancsak persequál egy vén róka, a róka után meg egy farkas bandukol nagy settenkedve. Ugyan mi lesz már ebből! No megvárjuk a dráma kifejlését! Brávo! A lada megcsépte a róka, ö kelmét meg a farkas fellette le, ekkor kapom a puskát, (no tudjátok a melyket Simonyi öbesczértől kaptam prezében) puff, paff! a két lövésre mind a három állat rugótt felordult, és pedig látva e ritka söt hallatlan szencsület, előlköm a fegyvert s álmékkódásomban összepapano fejtem felett a két tenyermet, hát épen abban a momentumban két vadkacsa „huzott” felettem s így azokat is szencsülésen megcséptem. Barátim! kik lövéssel öt darab szakmányt, így meg Stüssy vadász sem tudott ám puszkálni! Nem bizony!

(No mert nem volt még akkor puska!)

— 3 —

UDONSÁGOK.

(*) Figyelmeztetés! Kérjük t. előzetőkét, hogy az előzetési pénz a legutolsó nyegdre is beküldeni annyivalinkább ne késnek, mivel a nyomválad kötött szerződésünk miatt hátrányokat a jövő évre nem hagyhatunk, s kénytelenek lennénk azok behajtását utánveteli lapok után eszközölni, mely kellemetlenségtől mind a t. előzetöket, mind magunkat szeretnők megóvni.

× **Verhoy Gyula** jeles tehetségu ifju journalistánk néhány napot városunkban időzött. Megható volt a tisztelet és szeretet azon nyilvánilása, melyel ott egyes családok elhalmozák és kitüntették. Verhoy maga a megtestesült becsületesség, nyilt egynes jellem; ezen tulajdonok megtalálják rendezen a kulcsot, melyel a rokon lelkekhez férni lehet. Kebbe melegen hevül az érte, igazúgy védelemért, azonban a legmagasabb eszmák által bevettví így szívekné vannak a y i l a s o k m e n y k ö v e i z e g e n s o n n a s z á g u d o z e t t e r e s e t t e n s e g e n z a r t a j k o r n a k b o l . Áldás és dícsőség kövesse választott pályáját.

(x) **Felésleges ünemény volt** szemléltető folyó hó 13-kán estéli 6 óra tájban a nyugati égboltozat alján, mely méltó, hogy körülményesen leírjuk. Az esthomyában egy ökol nagyságu, ezüstszínű fénygolyó kezdett lassanként, de észrevehetőleg egy sötét felhőből alszállani, e fénygolyó mintegy 3 percig volt látható, aztán eltakarta azt a felhő, melynek nyílásában bíbor szín szugarak étek, melyől az egész felleg egy tengeri szöry fejehez lett

a társaságban, szabadszó a sájtóban. Rég elrejtett íratok láttak napvilágot, segítettek csopangoni a közlekedésed. Költök és szonokok vettek szabad lélegeztet oly hosszan tartó tetszáli után! Saját nevet nyertek az irodalmi termékek, melyek a nyomatattás tízedeiben Chinában, Ausztráliában, Japánban, vagy isten tudja hol mozogtak s festettek allegoria hazánk s viszonyainak siralmas helyzetét. — Nagy férfiak, kik el voltak zárva a közélet teréről, duzzadó kábéllet állottak oda a közügye tempomához, szölgáinai nemes lelkesedéssel a hazát! A tanórák szabad előadásai az iskolákban nem zavarta a cs. k. tanfelügyelő, az egyházi szónoklatoknak szabad volt magyarnak lenni szellemben, érzelemben, nem kellett többé tartani a titkos fúbesugyóktól . . . megszülettek egyszerre a „Dionysus” fülek! Bümm lett az árulás, mely egy hosszú évtizedmél tovább érelynek s érdemek mondatott és jutalmaztatott, érelynéve a hazaszereztet, mely sok ideig cégezés büny gyanánt büntetett. — és ez általános átalakulásban még a gonosztevő is büszkén számíttatta magát a becsületes emberek közé, a ki pedig nem akarta megváltoztatni gonosz szívet, elbujt és áhárta a közlekedési előtt.

Ki tudta pedig megbecsülni inkább e kedvező fordulat ádásos hatását, mint az, ki átéltte az előző korszak minden gytörleimet és szvenűvészt?

Egy volt ezek közül tiszteletes Toray uram!

(Folyt. köv.)

Arlejtsi feltételek.

Kótaj községének f. évi 22. sz. megyei határozat értelménél fogva az 1872 évi VIII. t. cz. 33. §-ának melleszével a szabad ipar korlátozása, a husmérés illetőleg megengedtetvén, annak árlejtsi útján leendő kiadására a következő pontok megtartása mellett ezenel pályázatot hirdet.

- 1.) Husmérés jog minueno árlejtsi útján zárt levélbeli ajánlatok mellett egy évre szerződés útján adatik ki.
- 2.) A husmérés csak olyan levágot marha husából lesz eszközölhető, melyben legalább 20 font fagygu van.
- 3.) Ha a legalsó fagygutartalom a levágot marhában nem volna meg, a bus ára a hus látó bizottság által leszállított aránylag a minőséghez.
- 4.) A székazda a zsidó hitközség metzsojének a vágásért heti általányt fizetni tartozik.
- 5.) Igaz suly, s előzekény bánás a község irányában kikötöttek.
- 6.) A juhust illetőleg a jó minőség szintén kikötöttek s az árra nézve, a marhabuszon hasonlag ajánlatot tartozik tenni a vállal közö.
- 7.) Ezen pontok biztosítására 200 frt vagy készpénzben, vagy állampapirban, vagy két jóhitűle kezés aláírásával ellátott váltóban teendő le.
- 8.) Az árlejtsi biztosítására minden ajánlatban 50 frt vadum teendő le.

9.) Az ezen pontok elleni vétségek minden felebbezés kizárásával a helybeli községi képviselők által iteltetnek meg, s az itéletek a megyei közsgek által is végrehajthatók.
10.) Az árlejtsi ajánlatok f. évi okt. hó 17 éig a községi főbiróhoz adandók be.

(3-3)

Pályázati hirdetmény.

A kótaji volt jegyző elhalálozásával üresedésbe jött jegyzői állomásnak pályázat útján betöltésére folyó évi okt. hó 31-dik napjának délutáni 3 órája Kótaj község közházához, a pályázatban részt venni óhajtók azon kijelentéssel hivatalnak meg: hogy az 1871. XVIII. t. cz. 74-ik §-a értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket, folyó évi okt. hó 25-kéig, alólírott szolgabíróhoz mulhatlanul beadják, és hogy a betöltendő jegyzői állomás, a tisztességes lakáson kívül 400 frt készpénz fizetés, és 4 kat. hold föld beszámítás nélküli haszonvételből álló javadalommal van össe kötve.

Kelt Kemeccsén, szept. hó 30. 1875.

Krasznay Péter
szolgabíró.

(3-3)

Hirdetmény.

A kemeccsei regale jog a jövő 1876. april 24-én letelvéen, újból 3 évi haszonbérbe adása e folyó évi nov. hó 7-kén reggeli 10 órakor fog megtartatni, — mire nézve a bérleti óhajtók azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy 10%-tes bántépénzzel jelenjenek meg. — Kikiáltási ár 2000 frt, a feltételek addig is alólírotnál bármikor megtekinthetők.

Krasznay Péter,
földesuri megbízott.

(3-3)

Tudósítás.

Szem- és fülbetegek, kik tanácskozás végett Budapestre utasítatnak, bizalommal fordulhatnak

Dr. Grosmann L.
kórházi főorvoshoz Józseftr 11. sz.
(19-20)

Hirdetés.

Egy gyakorlott gazdatiszt bármily nemű gazdaságban alkalmazást keres, hivatalba léphet azonnal. Bizonyítványi rendben vannak Mint egyik bizonyítványa igazolja, az ungvári vasutvonal kiépítésénél mint művezető is alkalmazásban volt.
Tudakozódhatni szerkesztőségünkben.
1-2

Árverés.

A v. naményi tiszahíd vámszedési joga 1876-ik évi január 1-től 3, esetleg 6 évre, a f. évi október 28-án V. Naményban tartandó árverésen haszonbérbe adatik.

Az árverezni kívánók 600 frt bántépénzzel lássák el magokat.

Utányomat nem díjaztatik. 2-3

Neuschestrass 20. sz. Boroszló. Neuschestrass 20.

Mindenféle állomást keresők
elhelyezést kapnak
bel- és külföldön ugy rögtön, mint később

A „NORDSTERN”
központi tudakozó intézetben
Boroszlóban. (3-10)

Tudakozódhatni térti bélyeggel ellátott levélben.

Allomást adóknak szabad koszt.

Első magyar központi mező és erdőgazdászati közvetítő intézet
Budapest, Dorottya-utca 12 sz. I. emelet.

A mező és erdőgazdászati közvetítő intézet f. é. ápril elején kezdte meg működését. A mező és erdőgazdászati-üzletforgalmának emelése és előmozdítása céljából. Működési köre következő csoportokra osztályozható. **Elvállalja:** gazdaságok felügyelést, korszerű berendezést, vető rendszerek megállapítását, birtokok rendszeres szakavatott megbecsülését és évi számadások felülvizsgálatát. A t. gadalaközség képviselőletét üzleti dolgaiban.

Közbenjár: birtok adás-vételek, bérlemény, csere és birtok eldarabolások eszközésénél, kölcsönök szerzésénél, jelzálogi biztosíték mellett. Mindennemű gazdasági és erdészeti nyers termények és iparcikkék, borok, valamint takarmánymagok, hus, tej és gyapjutermelel tenyészállatok, gazdasági gépek és eszközök, mesterséges trágya-anyagok stb. **eladását és beszerzését bizományban teljesíti.**

Továbbá foglalkozik az intézet gazdasági és erdészeti tiszték, okleveles gépészek és kertészek elhelyezésével **előleges díj nélkül**, végre nevezetesebb gyárak és czégek igényökését szak tárgyakban elvállalja.

SZÁVOSZT TESTVÉREK

képviselői az első magyar központi mező és erdőgazdászati közvetítő intézetnek.
Budapest, Dorottya-utca 12. sz. I. emelet.

NB. Ugyanott elő vannak jegyezve; eladásra nagyobb és kisebb birtokok. Árúk: 30,000-tól 900,000 frtig. Különböző erdőtermények és jeles borok. — Állást keresnek: gazdasági és erdészeti hivatalnokok, kipróbált gépészek. — Kibérlesre: több kisebb birtokok kerestetnek.

Az első magyar központi mező és erdőgazdászati közvetítő intézet. Budapest Dorottya-utca 12 ajánlkozik a t. gadalaközségnek termények legmagasbb ároni eladására, **ugyszintén a gazdasághoz** szükséges mindennemű iparcikkék, gépek, stb. legolcsóbb gyári ár ni beszerzésére, kezeskedvén a rendelmenyek pontos eszközéséért.
(5-5)

20 22 24 25 27 kros eladás.

ELSŐ

Budapesti nagykereskedői bizományi raktár
KATZ T.,
Kubilezínő-féle házban, Gredik és Tester-féle czukrászdának átellenében.

Van szerencsém a nagyérd. közönséget ezenel tudósítani, miszerint egy Pesten székelő, egyike a legnagyobb és legjobb hírnévnek örvendő kézmű árus nagykereskedő czég — helybeli bizományi raktárával bizattam meg.

Azon kedvező helyzetben vagyok, hogy a t. cz. vevőmet, akár nagyobb akár kisebbszertü vételeknél oly kedvezményekben részesíthetem, a minőket itt helyben senki sem nyújthat — gazdag választéku mindennemű ruha, függöny és nadragazóvetek, Creton, Mousselin, Battiste és minden szinemeti francia ing, Percail, — 1/2, 3/4 szélességű Chiflon vásznak, ionál, hollandi, creas és pamutvászna, — minden szinemeti párnahajnak való czérna kanavásznak, törölköző s tányérkendők, francia Mousselin és angol foulard kendők, isher s szines vászon székendők, fehér s szines barketók, harisnyák, szalagok — és még más többféle árukkal dusan felszerelt ra tártammal pedig, minden hozzám intézett megrendelésnek azonnal megfelellehesek.

A midőn még kérném itt jegyzett árákból azon meggyőződést szerezni, hogy velem senki sem állhatja meg a versenyt, nagybecsű látogatását, kikérném — egyelőre a legszilárdabb kiszolgáltatásról biztosítom és kiváló tisztelettel maradtam.

A nagyérdemű közönségnek.
Nyiregyházán, 1875. év február hóban.

Alázatos szolgálja.
KATZ T.

(25-?)

20 22 24 25 27 kros eladás.

27

Ujoman érkezett árucikkék
a 27 krajeáros
első bécsi

KARTONFESTŐ GYÁRI-RAKTÁRBAN.

Helyiség: a nagydebreczeni utcán levő Kerektréy-féle új házban. Találhatók különféle czikkék, melyeknek minősége- és szilárdaságáról mindenkor kezeskedünk, egyenlő árban

27 krajával

válogatva darab, rőf- és páronként kaphatók.

Különös tudomásul

Legujabban Bécsből érkezett legfinomabb divatosabb, őszí s egyéb kelmeinket ajánlhatjuk.

Tessék meggyőződni személyesen.

Ez üzlet választékban még a bécsi bazárokat is túl haladja! .
Szives pártolást kérve, maradunk teljes tisztelettel.

bécsi első
kartonfestő gyári raktár

(29-?) Nyiregyházán, nagydebreczeni utca, Kerektréy-féle új házban.

27